

Sygn. akt IV U 536/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 lutego 2021 roku

Sąd Rejonowy w Toruniu IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący : Sędzia Janus Kotas

Protokolant: sekretarz sądowy Michał Ziółkowski

po rozpoznaniu w dniu 2 lutego 2021 roku

na rozprawie

sprawy z odwołania **B. M.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w T.**

o zasiłek opiekuńczy

w związku z odwołaniem od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w T. z dnia 10 listopada 2020 r.

orzekł:

oddala odwołanie.

IV U 536/20

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. decyzją z dnia 10.11.2020 roku odmówił wnioskodawczyni B. M. prawa do zasiłku opiekuńczego za okres od 24.09.2020 r. do 30.09.2020 roku, wskazując jako podstawę prawną art. 32 ust. 1 pkt 3 oraz ust. 2 ustawy z 25.06.1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz.U. z 2020 r., poz. 870).

W uzasadnieniu swojego stanowiska organ rentowy wskazał, zgodnie z cyt. przepisami zasiłek opiekuńczy przysługuje ubezpieczonemu zwolnionemu od wykonywania pracy z powodu konieczności osobistego sprawowania opieki nad chorym członkiem rodziny. Za członków rodziny, o których mowa w ust. 1 pkt 3, uważa się małżonka, rodziców, rodzica dziecka, ojczyma, macochę, teściów, dziadków, wnuki, rodzeństwo oraz dzieci w wieku powyżej 14 lat - jeżeli pozostają we wspólnym gospodarstwie domowym z ubezpieczonym w okresie sprawowania opieki. Z posiadanej dokumentacji wynika, że wnioskodawczyni wystąpiła do organu rentowego z wnioskiem o przyznanie prawa do zasiłku opiekuńczego z tytułu sprawowania opieki nad mamą - M. M.. We wniosku zaznaczyła, że nie pozostaje z matką we wspólnym gospodarstwie domowym w okresie sprawowania opieki.

Z uwagi więc na fakt, że ubezpieczona w okresie sprawowania opieki nad matką nie pozostawała z nią we wspólnym gospodarstwie domowym, Oddział odmówił jej prawa do zasiłku opiekuńczego za okres od 24.09.2020 r. do 30.09.2020 r.

Odwołanie od przedmiotowej decyzji złożyła wnioskodawczyni B. M. wnosząc o zmianę decyzji i przyznanie jej prawa do zasiłku opiekuńczego za sporny okres .

W uzasadnieniu swojego stanowiska wskazała , że odmowa zasiłku opiekuńczego jest oparta na podaniu we wniosku Z-15 (Wniosek o zasiłek opiekuńczy) informacji o nie prowadzeniu wspólnego gospodarstwa domowego z jej mamą w okresie sprawowania opieki.

Dalej wskazała , że prowadzenie wspólnego gospodarstwa domowego między innymi polega na wspólnym zaspakajaniu potrzeb życiowych. Jej mama posiada własne środki finansowe (renta), zatem prowadzi jednoosobowe gospodarstwo domowe. Próba wyjaśnienia na infolinii ZUS podstawy uzasadnienia otrzymanej odmownej decyzji nie powiodła się. W temacie definicji sprawowania wspólnego gospodarstwa domowego ustaliła , że nie ma takiej definicji. Prośba o przekierowanie rozmowy do właściwego Oddziału ZUS oraz osoby która wydała decyzję została zakończona rozłączeniem rozmowy . Nie wiadomo czy w zakresie wspólnego gospodarstwa domowego mowa jest o wspólnym zamieszkaniu, wspólnym budżecie domowym, nie bardzo też wie , która z wymienionych rzeczy ma być osobistym sprawowaniem opieki.

Sprawowanie osobistej opieki nad osobą chorą o godzinach od 7-22 przez nią zostało przez organ ZUS zakwestionowane z tytułu nie prowadzenia wspólnego gospodarstwa domowego. Wnioskodawczyni wskazała , że nie zamieszkuje na stałe z mamą. Każda z nich ma własne środki finansowe. W okresie od dnia 24.09-30.09.2020 wnioskodawczyni sprawowała osobistą opiekę nad mamą, która do dnia 30.09.2020 roku do dnia 08.10.2020 r. przebywała w szpitalu.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy powołał się na te same argumenty faktyczne i prawne, co w zaskarżonej decyzji. Organ wskazał także , że przy określeniu prowadzenia wspólnego gospodarstwa domowego należy brać pod uwagę takie okoliczności, jak wspólny budżet domowy (w tym przypadku odwołującej się i matki) (np. wydatki na leki dla matki, które uszczuplają środki finansowe posiadane przez ubezpieczoną) oraz współpracę w załatwianiu codziennych spraw życiowych (np. wspólne zakupy, wspólne korzystanie ze sprzętu i urządzeń domowych, wspólne prowadzenie kuchni itp.). Decyduje zatem więc społeczno-gospodarcza między określonymi osobami bliskimi, nie ma natomiast znaczenia, czy osoby te są zameldowane w tym samym lokalu mieszkalnym (wyrok Sądu Najwyższego z 3 marca 1999 r., II UKN 504/98).

Sąd ustalił co następuje :

Wnioskodawczyni B. M. prowadzi Kancelarię (...) . Podlega ubezpieczeniu chorobowemu z tytułu zatrudnienia . Wnioskodawczyni mieszka w T. przy ulicy (...) , mieszka sama , ma jedno dziecko dorosłe , mieszkające poza T. .

/dowód: -przesłuchanie wnioskodawczyni nagranie z dnia 2.02.2021 r. 00:01:56-00:10:04,

-wniosek o zasiłek – akta rentowe ,

-formularz ZUS Z-3 –akta rentowe ,

-zapytanie o dane k.14-15/

M. M. jest matką wnioskodawczyni urodziła się (...) , mieszka w T., przy ulicy (...). Mama wnioskodawczyni mieszka sama , utrzymuje się z renty rodzinnej po zmarłym małżonku .Prowadzi jednoosobowe gospodarstwo domowe . Mieszkanie w którym mieszka, ma 40 metrów kwadratowych , jest jej własnością .

Wnioskodawczyni jest jedynym dzieckiem M. M. . W T. nie ma innych osób , które mogłyby się zająć M. M. na wypadek jej choroby .

W okresie od (...) r. do (...) r. wnioskodawczyni opiekował się chora mamą , której pogorszyły się parametry życiowe , a w dniu 30 września trafiła na kilka dni do szpitala .

/dowód: -przesłuchanie wnioskodawczyny nagranie z dnia 2.02.2021 r. 00:01:56-00:10:04,

-wniosek o zasiłek – akta rentowe ,

-formularz ZUS Z-3 –akta rentowe ,

-zapytanie o dane k.14-15 i 12-13/

Wnioskodawczynie nie pozostaje z mamą we wspólnym gospodarstwie domowym . Opiekowała się mamą w ciągu dnia .

/dowód: -przesłuchanie wnioskodawczyny nagranie z dnia 2.02.2021 r. 00:01:56-00:10:04,

-wniosek o zasiłek – akta rentowe ,

-formularz ZUS Z-3 –akta rentowe ,

-zapytanie o dane k.14-15 i 12-13 ,

-odwołanie k.3 /

Sąd zważył, co następuje :

Stan faktyczny ustalono na podstawie dokumentów, których autentyczności nie kwestionowała żadna ze stron, a także w oparciu o przesłuchanie wnioskodawczyny .

Sąd dał wiarę przesłuchanej w sprawie wnioskodawczyny, jej zeznania są logiczne, spójne, znajdują pełne potwierdzenie w dokumentach zgromadzonych do sprawy.

Stan faktyczny w przedmiotowej sprawie był co do zasady niesporny co do strony faktycznej. Sporna między stronami była interpretacja art. 32 ust. 1 pkt 3 oraz ust. 2 ustawy z 25.06.1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz.U. z 2020 r., poz. 870) , co do definicji wspólnego gospodarstwa domowego , gdzie wątpliwości swoje wnioskodawczynie wskazała w odwołaniu . Wnioskodawczynie podnosiła , że ustawa nie zawiera definicji wspólnego gospodarstwa domowego .

Trzeba zgodzić się z wnioskodawczynią , że wymieniona ustawa zasiłkowa nie zawiera takowej definicji . Niemniej jednak działanie organu rentowego było w przedmiotowej sprawie zasadne .

Zgodnie z art. 32 ust. 1 pkt 3 oraz ust. 2 ustawy z 25.06.1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz.U. z 2020 r., poz. 870) zasiłek opiekuńczy przysługuje ubezpieczonemu zwolnionemu od wykonywania pracy z powodu konieczności osobistego sprawowania opieki nad chorym członkiem rodziny. Za członków rodziny, o których mowa w ust. 1 pkt 3, uważa się małżonka, rodziców, rodzica dziecka, ojczyma, macochę, teściów, dziadków, wnuki, rodzeństwo oraz dzieci w wieku powyżej 14 lat - jeżeli pozostają we wspólnym gospodarstwie domowym z ubezpieczonym w okresie sprawowania opieki.

Chcąc ustalić definicję wspólnego gospodarstwa domowego , w pierwszej kolejności trzeba odwołać się do ogólnie przyjętego rozumienia tego sformułowania . I tak encyklopedia PWN wskazuje , że gospodarstwo domowe to zespół osób razem zamieszkujących i wspólnie utrzymujących się, w większości połączonych więzami biologicznymi i stanowiących rodziny, choć do gospodarstw domowych zalicza się również osoby niespokrewnione, ale wspólnie zamieszkujące i utrzymujące się, osoby samotne, utrzymujące się samodzielnie to jednoosobowe gospodarstwa domowe.

Podobnie definicję wspólnego gospodarstwa domowego widzi ugruntowane już orzecznictwo.

W wyroku z dnia 2 lutego 1996 r. w sprawie II URN 56/95 , Sąd Najwyższy - Izba Administracyjna, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych (OSNP 1996 nr 16, poz. 240) , stwierdził , że ocena, czy osoba »pozostaje we wspólnym gospodarstwie domowym« zależy od okoliczności konkretnego przypadku, przy czym sam fakt wspólnego zamieszkiwania nie może tu mieć decydującego znaczenia (...). Cechami charakterystycznymi dla prowadzenia wspólnego gospodarstwa domowego może być udział i wzajemna ścisła współpraca w załatwianiu codziennych spraw związanych z prowadzeniem domu, niezarobkowanie i pozostawanie w związku z tym na całkowitym lub częściowym utrzymaniu osoby, z którą się gospodarstwo domowe prowadzi, a wszystko to dodatkowo uzupełnione cechami stałości, które tego typu sytuację charakteryzują.

Identycznie Sąd Najwyższy wskazał w wyroku z dnia 3 marca 1999 r. w sprawie II UKN 504/98 (OSNP 2000 nr 9, poz. 364,) , gdzie podniósł on ,że o prowadzeniu wspólnego gospodarstwa decyduje bowiem więc gospodarczo - rodzinna istniejąca między określonymi osobami, przy czym nie ma decydującego znaczenia, czy osoby te są zameldowane w tym samym lokalu mieszkalnym, **gdyż chodzi o faktyczne zamieszkiwanie**, a nie o status prawny danej osoby w odniesieniu do lokalu. Ponadto Sąd ten wskazał , że przy określeniu prowadzenia wspólnego gospodarstwa domowego należy brać pod uwagę takie okoliczności, jak wspólny budżet domowy , oraz współpracę w załatwianiu codziennych spraw życiowych (np. wspólne zakupy, wspólne korzystanie ze sprzętu i urządzeń domowych, wspólne prowadzenie kuchni itp.). Decyduje zatem więc społeczno-gospodarcza między określonymi osobami bliskimi.

Trzeba również odwołać się do definicji wspólnego gospodarstwa domowego , zaprezentowanej w wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 8 lutego 2017 r. w sprawie I OSK 1483/16 (LEX nr 2240046) , gdzie Sąd ten wskazał , że cechami charakterystycznymi dla prowadzenia wspólnego gospodarstwa domowego może być udział i wzajemna ścisła współpraca w załatwianiu codziennych spraw związanych z prowadzeniem domu, niezarobkowanie i pozostawanie w związku z tym na całkowitym lub częściowym utrzymaniu osoby, z którą prowadzi się gospodarstwo domowe, a wszystko dodatkowo uzupełnione cechami stałości, które tego typu sytuację charakteryzują. Na okoliczność wspólnego gospodarowania składają się różne elementy, jak ponoszenie kosztów i opłat za mieszkanie, opieka udzielana w chorobie, wykonywanie zwykłych czynności związanych z prowadzeniem gospodarstwa domowego, dysponowanie wspólnym dochodem z przeznaczeniem na zaspokojenie potrzeb życiowych. Wspólne zamieszkiwanie jest przy tym przesłanką uznania za rodzinę osób zamieszkujących ze sobą, jeżeli równocześnie z tym zamieszkiwaniem występuje element wspólnego gospodarowania. Polega ono na dzieleniu lokalu mieszkalnego w sposób pozwalający stwierdzić, że koncentruje się w nim aktywność życiowa osoby zamieszkującej. Wspólne gospodarowanie opiera się zaś na podziale zadań związanych z właściwym prowadzeniem gospodarstwa domowego.

Mając na uwadze powyższe , nie ulega najmniejszej wątpliwości , że wnioskodawczyni i jej matka nie prowadziły wspólnego gospodarstwa domowego .

Dlatego na mocy przepisu 477¹⁴ § 1 k.p.c. w zw. z art. 32 ust. 1 pkt 3 oraz ust. 2 ustawy z 25.06.1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz.U. z 2020 r., poz. 870) a contrario/, orzeczono jak w sentencji.